

Dobór niespokrewnionych dawców szpiku w 2009 roku

W grudniu 2008 r. Poltransplant przeprowadził konkurs ofert, a następnie w styczniu 2009 r. podpisał umowy z czterema ośrodkami na realizację Doboru Niespokrewnionych Dawców Szpiku w 2009 r. dla pacjentów zakwalifikowanych do alogenicznego przeszczepienia szpiku z terenu całego kraju:

1. Dolnośląskie Centrum Transplantacji Komórkowych z KBDSz we Wrocławiu (DCTK)	45 x 20 000,00 zł
2. Instytut Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie (IHIT)	45 x 20 000,00 zł
3. NZOZ MEDiGEN w Warszawie	45 x 20 000,00 zł
4. Samodzielny Publiczny Centralny Szpital Kliniczny w Warszawie (CSK)	45 x 20 000,00 zł
<hr/>	
180 procedur doboru x 20 000,00 zł = 3 600 000,00 zł	

W ciągu roku dostosowywano wartość poszczególnych umów do rzeczywistego zapotrzebowania poszczególnych ośrodków. Całkowita wartość umów z czterema ośrodkami dobierającymi w 2009 r. wyniosła ostatecznie 5 478 704,98 zł, a kontrakty z poszczególnymi wykonawcami przedstawiały się następująco:

1. NZOZ Medigen	2 338 028,87 zł
2. DCTK we Wrocławiu	1 800 000,00 zł
3. HIT w Warszawie	880 676,11 zł
4. CSK w Warszawie	460 000,00 zł

Zgodnie z obowiązującymi zasadami doboru niespokrewnionych dawców szpiku Poltransplant dokonywał wstępnego przeszukania rejestru BMDW w celu ustalenia rejestrów lub banków krwi pępowinowej posiadających wstępnie zgodnych dawców lub jednostkę krwi pępowinowej. Informacje o ustalonym rejestrze lub banku krwi pępowinowej Poltransplant dołączał do zlecenia doboru. W 2009 r. w mocy pozostawała zasada ustalająca kolejność, w jakiej powinna się odbywać aktywacja dawców wstępnie zgodnych w I i II klasie antygenów zgodności tkankowej z danym pacjentem, uwzględniająca pierwszeństwo rejestrów polskich. Poltransplant do każdego wydanego zlecenia dołączał informację o ewentualnej dostępności dawców polskich w rejestrze BMDW. Ośrodek dobierający miał obowiązek uzgadniać realizację poszukiwania i doboru z ośrodkiem transplantacyjnym, który zakwalifikował chorego do przeszczepu.

Poltransplant zleca i koordynuje realizację procedur doboru niespokrewnionych dawców szpiku od 2001 roku. Liczbę wniosków o dobór zgłaszanych w poszczególnych latach przedstawiono w Tabeli 1. W ciągu 9 lat do Poltransplantu wpłynęło łącznie 2 580 wniosków o przeszukanie rejestrów i dobór dawcy niespokrewnionego.

Liczba 442 wniosków o dobór dawcy niespokrewnionego w 2009 r. była wyższa o 33.5% w stosunku do roku poprzedniego. Do tej pory najwięcej wniosków wpłynęło w 2006 r. – 335. Z całkowitej ilości wniosków skierowanych do Poltransplantu w 2009 r. 410 dotyczyło nowych pacjentów a 32 pacjentów, dla których poprzednio realizowany dobór nie został zakończony dobozem odpowiedniego dawcy.

Tabela 1. Wnioski o dobór niespokrewnionych dawców szpiku w latach 2001-2009

Rok	Liczba nowych wniosków	Wnioski wycofane przed zleceniem	Wnioski przekazane do realizacji	Wnioski wycofane po zleceniu	Liczba procedur zapłaconych
2001	162	-	162	36	100
2002	215	11	176	27	172
2003	238	19	198	25	197
2004	245	6	282	24	245
2005	297	2	295	7	288
2006	335	10	325	9	316
2007	315	9	306	1	305
2008	331	7	324	2	322
2009	442	8	420	0	420 *
Razem	2580	72	2488	131	2365

* w tym 81 procedur w trakcie realizacji zamkniętych i zapłaconych częściowo w grudniu ze względu na koniec roku budżetowego

Ze względu na konieczność zlecenia doborów systematycznie przez cały rok kalendarzowy oraz długiego czasu ich realizacji w latach 2001–2008 corocznie część środków finansowych przeznaczonych na opłacenie zleconych procedur doboru była ujmowana przez Radę Ministrów w wykazie środków nie wygasających z upływem danego roku budżetowego. W grudniu 2009 r. Poltransplant został poinformowany, że Rada Ministrów nie przewiduje środków niewygasających z upływem roku budżetowego 2009 r. Taka decyzja zakłóciła płynnie działający system doboru. Ośrodki dobierające zostały zmuszone do gwałtownego zamykania i fakturowania procedur w toku (81 procedur), również tych, które zlecono w ostatnich dniach przed otrzymaniem informacji o braku środków niewygasających z końcem 2009 roku.. Poltransplant nie mógł już zlecać do realizacji zgłaszanych w tym czasie nowych wniosków. W drugiej połowie grudnia zlecono 9 wniosków pilnych a 14 wniosków zgłoszonych w tym czasie zlecono do realizacji dopiero w styczniu 2010 r. po zawarciu umów na 2010 rok..

W 2009 r. do realizacji zlecono 420 procedur. Ogólna liczba procedur realizowanych w ciągu 2009 r. jest wyższa. Uwzględniając 95 doborów rozliczanych ze środków niewygasających z roku 2008 r. łącznie w 2009 r. realizowano 515 doborów, z czego 297 (58 %) procedur zakończono dobraniem odpowiedniego dawcy komórek krwiotwórczych.

Poltransplant kieruje do doboru niespokrewnionego dawcy szpiku wnioski o poszukiwanie z wszystkich krajowych ośrodków kwalifikujących pacjentów do leczenia przeszczepem komórek hematopoetycznych od dawcy niespokrewnionego. Tabela 2 przedstawia liczbę wniosków o poszukiwanie i dobór niespokrewnionego dawcy szpiku skierowanych do Poltransplantu w 2009 r. z krajowych ośrodków transplantacyjnych.

W ogólnej liczbie wniosków 28 % (122) dotyczyły doboru dawcy dla pacjentów pediatrycznych.

Tak jak w latach poprzednich również w 2009 r. ośrodki transplantacyjne kierujące wnioski o dobór do Poltransplantu miały prawo wskazywać preferowany ośrodek dobierający. Z Tabeli nr 3 wynika, że prawie 76 % (334) wniosków zawierało wskazanie wybranego ośrodka poszukującego, a pozostałe 24% (107) wniosków rozdzielał Poltransplant. Spośród wniosków rozdzielonych przez Poltransplant najczęściej skierowano do DCTK we Wrocławiu (55), do IHiT (29) i kolejno do NZOZ Medigen (18) i do CSK (5)

Tabela 2. Liczba wniosków o dobór z poszczególnych ośrodków transplantacyjnych w 2009 r.

Lp	nazwa	liczba wniosków	KOD EBMT
1.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny im. A. Mielęckiego SUM w Katowicach	136	CIC 677
2.	Akademicki Szpital Kliniczny im. J Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu	61	CIC 817
3.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Przemienienia Pańskiego Nr 1 w Poznaniu	44	CIC 730
4.	Dolnośląskie Centrum Transplantacji Komórkowych z KBDS we Wrocławiu	38	CIC 538
5.	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku	35	CIC 799
6.	Centralny Szpital Kliniczny WUM w Warszawie	33	CIC 954
7.	Szpital Uniwersytecki im. dr Antoniego Jurasza w Bydgoszczy	28	CIC 764
8.	Instytut Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie	18	CIC 693
9.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 we Wrocławiu	14	CIC 699
10.	Dziecięcy Szpital Kliniczny im. Prof A. Gębali Klinika Hematologii i Onkologii Dziec. UM w Lublinie	13	CIC 678
11.	Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Krakowie	13	CIC 507
12.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 5 im. K. Jonschera UM w Poznaniu	9	CIC 641
Razem		442	

Tabela 3. Wnioski według preferencji ośrodków kierujących w 2009 r.

Ośrodek poszukujący	Ogólna liczba wniosków skierowanych do danego ośrodka	Liczba wniosków ze wskazanym ośrodkiem poszukującym	Liczba wniosków bez wskazanego ośrodka poszukującego	Udział wniosków ze wskazaniem danego ośrodka w ogólnej liczbie wniosków ze wskazaniem w %
DCTK Wrocław	144	89	55	26,58
IHiT Warszawa	100	71	29	21,19
NZOZ Medigen Warszawa	160	142	18	42,38
CSK WUM Warszawa	38	33	5	9,85
ŁĄCZNIE	442 (100 %)	335 (76 %)	107 (24 %)	100

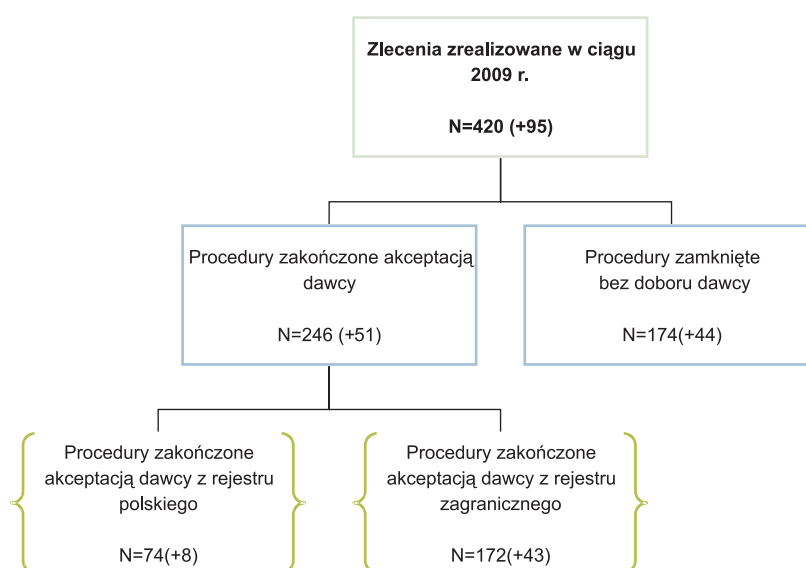
W ogólnej liczbie wniosków ze wskazaniem, tak jak w poprzednich latach, najwyższy udział miał NZOZ Medigen, który był najczęściej wskazywany przez ośrodki transplantacyjne lub pacjentów jako ośrodek dobierający – 142 wnioski.

Tabela nr 4 przedstawia strukturę wniosków, zleceń i realizacji procedur doboru według ośrodków poszukujących – 142 wnioski, a Ryc.1 strukturę rozliczonych w ciągu 2009 r. procedur według ostatecznych wyników doborów.

Tabela 4. Liczba wniosków, zleceń i realizacji doborów według ośrodków poszukujących w 2009 r.

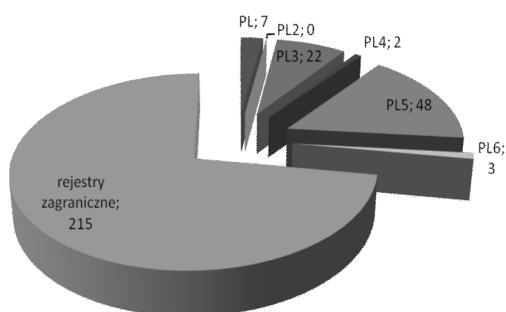
Ośrodek	DCTK	IHT	Medigen	CSK W-wa	Razem
wnioski ogółem	144	100	160	38	442
wnioski wycofane przed zleceniem wniosków oczekujące na zlecenie w 2010 r.	1	4	3	0	8
wnioski zlecone do realizacji	7	1	6	0	14
wnioski wycofane po zleceniu	136	95	151	38	420
procedury zakończone całkowicie	0	0	0	0	0
procedury zakończone częściowo*	113	67	122	37	339
	23	28	291	81	

*procedury rozliczone częściowo i niezakończone na dzień 31.12.2009

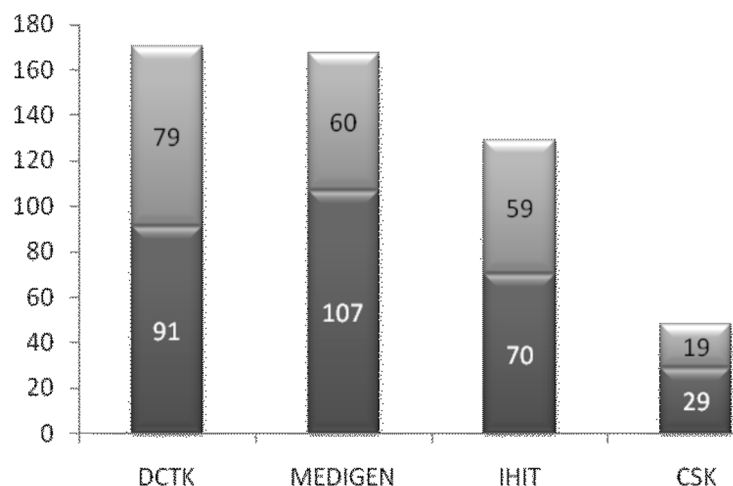

Ryc. 1 Struktura rozliczonych procedur doborowych według ostatecznych wyników (w nawiasie podano liczby procedur realizowanych w ramach środków nie wygasających z 2008 r.)

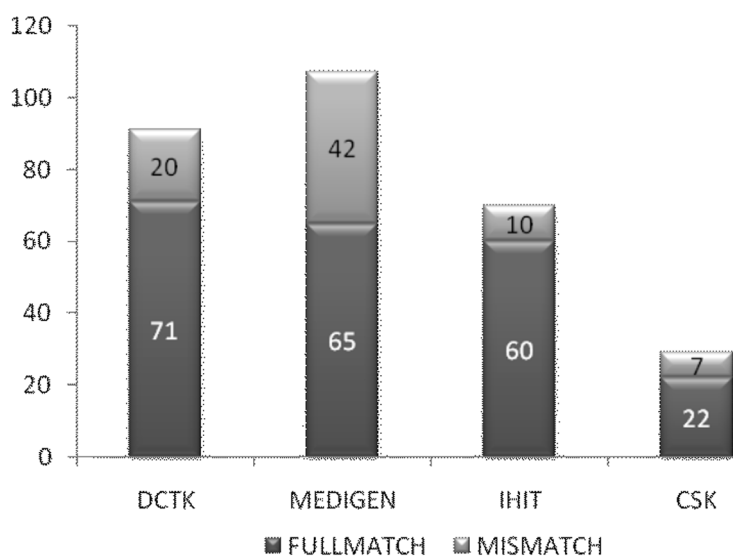
W 2009 r. 297 (58%) zrealizowanych procedur zakończyło się akceptacją dobranego przez ośrodek poszukujący dawcy do przeszczepienia komórek krwiotwórczych, z czego w 82 przypadkach dawcy pochodzili z rejestrów polskich (Ryc.2). W polskich rejestrach było 159 wstępnie zgodnych dawców (w loci HLA – A, B, DR na niskim poziomie rozdzielczości) dla polskich pacjentów.

Ryc. 2 Dawcy dobrani dla polskich biorców w 2009 r. – według rejestru pochodzenia

Ryc. 3 Porównanie wyników procedur doborowych realizowanych przez różne ośrodki dobierające

Ryc. 4. Porównanie wyników procedur, które zakończyły się akceptacją dawcy do przeszczepu. FULLMATCH- procedury zakończone doбором dawcy w pełni zgodnego (optymalnego) –MISMATCH- akceptacja dawcy z niezgodnością (alleliczną lub antygenową w jednym lub dwóch loci).

Z zestawienia wyników zakończonych procedur doboru dawcy niespokrewnionego wynika, że podobnie jak w roku 2008, NZOZ Medigen i DCTK wykazują najwyższy poziom realizacji doborów zakończonych akceptacją dawcy (Ryc. 3), natomiast IHIT i CSK, wykazują się najwyższym udziałem, procedur zakończonych doбором dawcy w pełni zgodnego (Ryc. 4).

Jolanta Żalikowska-Hołoweńko, Małgorzata Dudkiewicz